

دینار

دینار: سکه‌ی طلا، مقابل درهم است.

فهرست مندرجات

- ۱ - ماهیت دینار
- ۲ - وزن دینار شرعی
- ۳ - مقایسه‌ی دینار با درهم
- ۴ - کاربرد فقهی
- ۵ - طهارت و دینار
- ۶ - زکات و دینار
  - ۶.۱ - نصاب دینار
  - ۶.۲ - شرط تعلق زکات به دینار
  - ۶.۳ - پرداخت زکات مستحب به دینار
- ۷ - خمس و دینار
  - ۷.۱ - نصاب خمس معدن
  - ۷.۲ - نصاب خمس غوص در دریا
- ۸ - تجارت و دینار
  - ۸.۱ - شرط صحت معامله‌ی درهم و دینار
  - ۸.۲ - حکم معامله دینار با دینار
  - ۸.۳ - حکم معامله دینار با درهم
- ۹ - حدود و دینار
- ۱۰ - دیت و دینار
- ۱۱ - پانویس
- ۱۲ - منبع

ماهیت دینار

دینار، واحد پولی از جنس طلا است که از صدر اسلام، بلکه دوران جاهلی تا اوایل سده‌ی چهاردهم هجری قمری، میان مسلمانان رایج بود.

وزن دینار شرعی

وزن دینار شرعی، که به تصریح بسیاری، همواره ثابت بوده و هیچ‌گونه تغییری در آن ایجاد نشده، یک منقل شرعی و سه چهارم منقل صیرفی است که معادل ۴/۲۶۵ گرم است. برخی بر این مطلب ادعای اجماع کرده‌اند.

مقایسه‌ی دینار با درهم

- یک دینار، بیست قیراط شرعی و در مقایسه با درهم از نظر وزنی، معادل یک و سه هفتم درهم و از نظر ارزشی معادل ده درهم بوده است.

[۱] اوزان المقادیر، ص ۱۳۲ تا ۱۳۳

[۲] الحقائق الناضرة، ج ۱۲، ص ۸۹ تا ۹۰

[۳] مستند الشیعة، ج ۹، ص ۱۴۵

[۴] جواهر الکلام، ج ۱۵، ص ۱۷۴ تا ۱۷۵

[۵] جواهر الکلام، ج ۳، ص ۲۳۵

[۶] جواهر الکلام، ج ۱۵، ص ۱۶۸.

- دینار همچون درهم- بر خلاف پول های رایج امروزی که صرفاً دارای ارزش اعتباری اند- علاوه بر ارزش اعتباری دارای ارزش ذاتی است و آنچه مورد نظر فقها است، همان طلای مسکوک با وزن معین است.

[۷] تکرر الشیعة، ج ۱، ص ۲۷۹

[۸] مستمسک العروة، ج ۳، ص ۳۳۳.

[۹] جواهر الکلام، ج ۱۵، ص ۱۷۴ تا ۱۷۶.

[۱۰] جواهر الکلام، ج ۳، ص ۲۳۵.

[۱۱] جواهر الکلام، ج ۴۳، ص ۱۰ تا ۱۱

کاربرد فقهی

از این عنوان در بلب های طهارت، زکات، خمس، تجارت، حدود و دیلت سخن گفته اند.

طهارت و دینار

کفّاره ی آمیزش در حال حیض، در یک سوم نخست منت حیض، یک دینار و در یک سوم میانی، نصف دینار و در یک سوم آخر، یک چهارم دینار است. در وجوب یا استحباب آن اختلاف است.

[۱۲] جواهر الکلام، ج ۳، ص ۲۳۰ تا ۲۳۴.

چنان که در وجوب پرداخت دینار (یک مثقال طلا ی خالص مسکوک) یا کفایت پرداخت قیمت آن اختلاف می باشد.

[۱۳] مسالک الافهام، ج ۱، ص ۶۴.

[۱۴] الحدائق الناضر، ج ۳، ص ۲۶۹.

[۱۵] جواهر الکلام، ج ۳، ص ۲۳۵.

زکات و دینار

← نصاب دینار

در دینار همچون درهم، در صورت رسیدن به حدّ نصاب، زکات واجب است. در نصاب بیست دینار، بنابر مشهور، نصف دینار (ده قیراط) با شرایطی واجب می شود که یک چهارم بیست دینار خواهد بود، و در بیشتر از بیست دینار در هر چهار دینار افزایش، دو قیراط (یک چهارم دینار) برابر یک دهم دینار) به عنوان زکات افزایش می یابد.

[۱۶] جواهر الکلام، ج ۱۵، ص ۱۶۸ تا ۱۶۹.

[۱۷] العروة الوثقی، ج ۴، ص ۵۴ تا ۵۵.

← شرط تعلق زکات به دینار

شرط تعلق زکات به دینار، مسکوک و رایج بودن آن در بازار است؛ بنابر این، در دینار غیر مسکوک و یا مسکوک غیر رایج، زکات ثابت نیست. البته اگر قبلاً رایج بوده و اکنون از رواج افتاده، زکات به آن تعلق می گیرد. در اینکه به طلا و نقره ی مسکوک و رایج در بازار که برای زینت استفاده می شود، زکات تعلق می گیرد یا نه، اختلاف است.

[۱۸] جواهر الکلام، ج ۱۵، ص ۱۸۰ تا ۱۸۲.

[۱۹] العروة الوثقی، ج ۴، ص ۵۶ تا ۵۷.

← پرداخت زکات مستحب به دینار

پرداخت زکات مادی ی که در چراگاه طبیعی می چرد و یک سال از مالکیت آن گذشته، مستحب است. مقدار زکات آن، برای هر رأس از نوع تازی دو دینار و از نوع غیر تازی یک دینار است.

[۲۰] جواهر الکلام، ج ۱۵، ص ۲۹۲.

خمس و دینار

← نصاب خمس معدن

نصاب خمس معدن - بنا بر نظر برخی - رسیدن قیمت آن به ارزش بیست دینار است.

[۲۱] [جواهر الکلام، ج ۱۶، ص ۱۸ تا ۱۹.](#)

[۲۲] [ذخیره المعاد، ص ۴۷۸.](#)

← نصاب خمس غوص در دریا

نصاب آنچه با **غواصی** از دریا به دست می‌آید، همچون **جواهر** بنا بر مشهور، رسیدن قیمت آن به قدر یک دینار است.

[۲۳] [جواهر الکلام، ج ۱۶، ص ۳۹ تا ۴۰.](#)

تجارت و دینار

← شرط صحت معامله ی درهم و دینار

شرط صحت معامله ی درهم و دینار با یکدیگر - که از آن به **بیع صرف**، تعبیر می‌کنند - بنا بر مشهور، **تقابض در مجلس** است.

[۲۴] [جواهر الکلام، ج ۲۴، ص ۳ تا ۴.](#)

[۲۵] [رسائل فقهیة \(الربا فقہیا و اقتصادی\)، ص ۱۶۵ تا ۱۶۶.](#)

[۲۶] [الحدائق الناضرة، ج ۱۹، ص ۲۷۸.](#)

← حکم معامله دینار با دینار

گرفتن زیادی در **معامله ی دینار با دینار**، **ریا** به شمار می‌رود و **حرام** است.

← حکم معامله دینار با درهم

گرفتن زیادی در **معامله ی دینار با درهم**، از آن جهت که دو جنس محسوب می‌شوند، اشکال ندارد؛

[۲۷] [جواهر الکلام، ج ۲۴، ص ۱۳.](#)

[۲۸] [جواهر الکلام، ج ۲۳، ص ۳۹۱.](#)

چنان که **معامله ی یک درهم و یک دینار** یا **دو درهم و دو دینار** - از آن جهت که هر کدام از آن دو در برابر جنس مخالف خود قرار می‌گیرد - **ریا** محسوب نمی‌شود و بدون اشکال است.

[۲۹] [جواهر الکلام، ج ۲۳، ص ۳۹۱.](#)

حدود و دینار

از شرایط اجرای **حد سرقه** مال، رسیدن آن به **حد نصاب** است، که بنا بر مشهور یک چهارم دینار یا قیمت آن می‌باشد.

[۳۰] [جواهر الکلام، ج ۴۱، ص ۴۹۵.](#)

دینت و دینار

دیه ی کامل مرد آزاد **مسلمان**، صد شتر یا دویست **حله** یا هزار **گوسفند** یا دویست **گاو** یا هزار دینار و یا ده هزار **درهم** است.

[۳۱] [جواهر الکلام، ج ۴۳، ص ۴.](#)

پانویس

١. [↑ اوزان المقادير، ص ١٣٢ تا ١٣٣](#)
٢. [↑ الحقائق الناضرة، ج ١٢، ص ٨٩ تا ٩٠](#)
٣. [↑ مستند الشيعة، ج ٩، ص ١٤٥](#)
٤. [↑ جواهر الكلام، ج ١٥، ص ١٧٤ تا ١٧٥](#)
٥. [↑ جواهر الكلام، ج ٣، ص ٢٣٥](#)
٦. [↑ جواهر الكلام، ج ١٥، ص ١٦٨](#)
٧. [↑ نكرى الشيعة، ج ١، ص ٢٧٩](#)
٨. [↑ مستمسك العروة، ج ٣، ص ٣٣٣](#)
٩. [↑ جواهر الكلام، ج ١٥، ص ١٧٤ تا ١٧٦](#)
١٠. [↑ جواهر الكلام، ج ٣، ص ٢٣٥](#)
١١. [↑ جواهر الكلام، ج ٤٣، ص ١٠ تا ١١](#)
١٢. [↑ جواهر الكلام، ج ٣، ص ٢٣٠ تا ٢٣٤](#)
١٣. [↑ مسالك الافهام، ج ١، ص ٦٤](#)
١٤. [↑ الحقائق الناضرة، ج ٣، ص ٢٦٩](#)
١٥. [↑ جواهر الكلام، ج ٣، ص ٢٣٥](#)
١٦. [↑ جواهر الكلام، ج ١٥، ص ١٦٨ تا ١٦٩](#)
١٧. [↑ العروة الوثقى، ج ٤، ص ٥٤ تا ٥٥](#)
١٨. [↑ جواهر الكلام، ج ١٥، ص ١٨٠ تا ١٨٢](#)
١٩. [↑ العروة الوثقى، ج ٤، ص ٥٦ تا ٥٧](#)
٢٠. [↑ جواهر الكلام، ج ١٥، ص ٢٩٢](#)
٢١. [↑ جواهر الكلام، ج ١٦، ص ١٨ تا ١٩](#)
٢٢. [↑ نخيرة المعاد، ص ٤٧٨](#)
٢٣. [↑ جواهر الكلام، ج ١٦، ص ٣٩ تا ٤٠](#)
٢٤. [↑ جواهر الكلام، ج ٢٤، ص ٣ تا ٤](#)
٢٥. [↑ رسائل فقهية \(الربا فقهيا و اقتصاديا\)، ص ١٦٥ تا ١٦٦](#)
٢٦. [↑ الحقائق الناضرة، ج ١٩، ص ٢٧٨](#)
٢٧. [↑ جواهر الكلام، ج ٢٤، ص ١٣](#)
٢٨. [↑ جواهر الكلام، ج ٢٣، ص ٣٩١](#)
٢٩. [↑ جواهر الكلام، ج ٢٣، ص ٣٩١](#)
٣٠. [↑ جواهر الكلام، ج ٤١، ص ٤٩٥](#)
٣١. [↑ جواهر الكلام، ج ٤٣، ص ٤](#)

منبع

فر هنگ فقه مطابق مذهب اهل بيت عليهم السلام، ج ٣، ص ٦٨٦ تا ٦٨٨

ردهای این صفحه: احکام نقود | فقه